

Bashō

1644-1694

Maestrul japonez de poezie haiku din secolul al XVII-lea, **Bashō**, s-a născut Matsuo Kinsaku lângă Kyoto, în Japonia, în familia unui samurai minor și a soției sale. La scurt timp după nașterea poetului, Japonia și-a închis granițele, începând o izolare care a permis culturii sale autohtone să înflorească. Se crede că frații lui Bashō au devenit agricultori, în timp ce Bashō, aflat la Castelul Ueno în slujba fiului lordului local, a devenit interesat de literatură. După moartea timpurie a tânărului lord, Bashō a părăsit castelul și s-a mutat la Kyoto, unde a studiat cu Kigin, un distins poet local. În timpul acestor primii ani, Bashō a studiat poezia chineză și taoismul, iar în curând a început să scrie haikai no renga, o formă de versuri legate între ele, compuse în colaborare.

Versul de deschidere al unui renga, cunoscut sub numele de hokku, este structurat în trei versuri nerimate de cinci, șapte și cinci silabe. În vremea lui Bashō, poezii începuseră să ia forma hokku ca șablon pentru a compune mici poeme de sine stătătoare care să angajeze imagini

naturale, o formă care în cele din urmă a devenit cunoscută sub numele de haiku. Bashō a fost un maestru al formei. Și-a publicat haiku-urile sub mai multe nume, inclusiv Tosei, sau "Piersica verde", din respect pentru poetul chinez Li Po, al cărui nume se traduce prin "Pruna albă". Haiku-urile lui Bashō au fost publicate în numeroase antologii, iar el a editat Kai Oi, sau Jocul cochiliei (1672), și Minashiguri, sau Castanele încremenite (1683), antologii care au inclus și o selecție a propriilor sale lucrări.

Pe la sfârșitul vârstei de 20 de ani, Bashō s-a mutat la Edo (în prezent, un sector al orașului Tokyo), unde s-a alăturat unei comunități literare în creștere rapidă. După un cadou de pomi bashō de la un student în 1680, poetul a început să scrie sub numele de Bashō. Opera sa, înrădăcinată în observarea lumii naturale, precum și în preocupări istorice și literare, abordează teme legate de liniște și mișcare într-o voce care este pe rând autoîntrebătoare, ironică și oraculară.

Întoarce-te și uită-te la mine

Sunt atât de singur

Noapte rece de toamnă

La scurt timp după ce Bashō a început să studieze budismul Zen, un incendiu care a distrus o mare parte din orașul său i-a luat și casa. În jurul anului 1682, Bashō a început călătoriile pe jos, care durau luni de zile și care aveau să devină materialul pentru o nouă formă poetică pe care a creat-o, numită haibun. Haibun este o formă hibridă care alternează fragmente de proză și haiku pentru a urmări o călătorie. Imaginile din haibun urmează două căi: imaginile externe observate pe drum și imaginile interne care trec prin mintea călătorului în timpul călătoriei. Bashō a compus mai multe

secvențe haibun extinse începând cu anul 1684, printre care Nozarashi Kiko, sau Jurnalul de călătorie al oaselor bătute de vreme (1685); Oi no Kobumi, sau Caietul cu rucsac (1688); și Sarashina Kiko, sau Jurnalul de călătorie Sarashina (1688).

La un han mi se cere o identitate

Călător să fie acesta numele meu

Prima ploaie de iarnă

Cel mai cunoscut haibun al său, Oku no Hosomichi, sau Drumul îngust spre interior, relatează ultima lungă plimbare pe care Bashō a făcut-o împreună cu discipolul său Sora - 1.200 de mile parcurse în cinci luni, începând din mai 1689. În timp ce își petreceau zilele mergând pe jos, seara socializau și scriau adesea cu studenții și prietenii care locuiau de-a lungul traseului lor. Traseul a fost planificat, de asemenea, pentru a include priveliști care fuseseră descrise anterior de alți poeți; Bashō face aluzie la aceste poeme anterioare în propriile descrieri, împletind fragmente de conversație literară și istorică în călătoria sa solitară. Bashō și-a revizuit haibun-ul final până cu puțin timp înainte de moartea sa în 1694. A fost publicat pentru prima dată în 1702, iar de atunci au fost publicate sute de ediții în mai multe limbi.

Sunt încă în viață, dar de ce

iarba argintie care usucă

la atingerea zăpezii

Trad. AG

